

Isikunimeseadus

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala, eesmärk ja kohaldamisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse isikunime andmise, vahetamise, muutmise ja kohaldamise põhimõtted ja kord, isikunime ühtse kasutamise alused ning nimetoimingu vaidlustamise ja nimetoimingu üle järelevalve tegemise kord.

(2) Käesoleva seaduse eesmärk on hoida eesti nimetraditsiooni ning tagada isikunime ühtne ja õiguspärane kasutamine Eestis.

(3) Käesolevas seaduses ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(4) Kui isikunimi antakse, vahetatakse või kohaldatakse tsiviilkohtumenetluses, rakendatakse menetlusele tsiviilkohtumenetlust reguleerivaid sätteid, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(5) Kui nimetoiming tehakse perekonnaseisutoimingu raames, kohaldatakse menetlusele perekonnaseisutoimingute seadust, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(6) Kui nimetoiming tehakse kooselulepingu sõlmimise või lõpetamise raames, kohaldatakse menetlusele kooseluseadust, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(7) Käesoleva seaduse alusel tehtavate nimetoimingute rahvastikuregistrisse kandmisel kohaldatakse rahvastikuregistri seadust, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

§ 2. Isikuandmete töötlemine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud nimetoimingute tegemiseks töödeldakse rahvastikuregistris asuvaid isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid. Isikuandmeid töödeldakse käesolevas seaduses, perekonnaseisutoimingute seaduses, rahvastikuregistri seaduses või muus isikuandmete töötlemist reguleerivas õigusaktis sätestatud alustel ja korras.

(2) Nimetoimingute tegemiseks töödeldakse järgnevaid rahvastikuregistrisse kantud isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid:

- 1) isikunimi;
- 2) isikukood;
- 3) sugu;
- 4) abielu või registreeritud kooselu andmed;
- 5) eestkoste andmed;
- 6) elukoha andmed;
- 7) hooldusõiguse andmed;
- 8) kontaktandmed;
- 9) kodakondsuse andmed;
- 10) lisa-aadressid;

- 11) perekonnaseisu andmed;
- 12) põlvnemise andmed;
- 13) surmaandmed;
- 14) sünniandmed, sealhulgas sünniaeg ja -koht;
- 15) teovõime piiramise andmed;
- 16) ütluspõhised andmed rahvuse, emakeele ja kõrgeima omandatud haridustaseme kohta;
- 17) viibimiskoha andmed.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikuandmetele töödeldakse nimetoimingute tegemiseks rahvastikuregistris järgmisi menetlusandmeid:

- 1) andmed isikule usulise talituse käigus antud eesnime kohta;
- 2) isiku esitatud nimemuutmise põhjuse andmed;
- 3) isiku kriminaalkorras karistatuse andmed ja karistusregistri arhiivi kantud andmed;
- 4) isiku esitatud menetluslikud andmed.

(4) Isikuandmete vastutav töötleja on nimetoiminguid tegev asutus.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud isiku- ja menetlusandmete säilitamine on sätestatud rahvastikuregistri seaduse §-s 8.

§ 3. Isikunimi, nimetoiming ja isikunime kasutamine

(1) Isikunimi on isiku ametlik nimi, kui see on kantud dokumenti või riigi infosüsteemi kuuluvasse andmekogusse.

(2) Isikunimi koosneb eesnimest ja perekonnanimest.

(3) Nimetoiming on õiguslikul alusel isikunime kandmine dokumenti või riigi infosüsteemi kuuluvasse andmekogusse.

(4) Avaliku ülesande täitmisel lähtutakse rahvastikuregistrisse kantud isikunimest.

(5) Kui isik ei ole rahvastikuregistri andmesubjekt, lähtutakse avaliku ülesande täitmisel isikut tõendavasse dokumenti kantud isikunimest.

§ 4. Isikunime kirjapilt

(1) Isikunime kirjutamisel kasutatakse eesti-ladina tähestiku tähti ja lubatud sümboleid.

(2) Isikunime kirjutamisel kasutatavate eesti-ladina tähestiku tähtede ja lubatud sümbolite loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(3) Isikunime kandmisel isikut tõendavasse dokumenti lähtutakse isikut tõendavate dokumentide seadusest.

(4) Isikunimi kantakse rahvastikuregistrisse suurtähtedega.

§ 5. Piiratud teovõimega isiku nimetoiming

Piiratud teovõimega isiku nimetoimingu tegemisel lähtutakse tema huvidest ja õigustest ning võimalusel võetakse arvesse tema arvamust, mis selgitatakse välja ulatuses, milles ta on võimeline menetlusest ja selle tagajärgedest aru saama.

§ 6. Nõuded eesnimetele selle andmisel, vahetamisel ja muutmisel

- (1) Eesnimi võib koosneda kuni kolmest lahku kirjutatud nimest või kahest nimest, mis on sidekriipsuga ühendatud.
- (2) Ilma mõjuva põhjusega ei või eesnimeks olla nimi, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena.
- (3) Eesnimi, mida rahvastikuregistri andmetel ei kannaks üksi elav isik, ei tohi olla vastuolus heade kommetega.
- (4) Eestikeelse eesnime kirjalpilt peab vastama eesti kirjakeele normis sätestatud eesti õigekirjutusreeglitele.
- (5) Eesnimi, mis ei vasta käesoleva paragrahvi lõikele 4, loetakse võõrkeelseks. Võõrkeelne eesnimi on lubatud, kui nimi on:
 - 1) kasutusel eesnimena;
 - 2) struktuurilt sarnane kasutusel oleva eesnimel;
 - 3) isikule antud Eesti usuliste ühenduste registrisse kantud või välisriigis seaduslikult tegutseva ja sarnase õigusliku staatusega usulise ühenduse usulise talituse käigus.
- (6) Kasutusel olevat võõrkeelset eesnime võib kohandada eesti keele struktuurile vastavamaks.
- (7) Eesnime nõuetele vastavuse hindamisel võetakse vajadusel aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse arvamus.

§ 7. Nõuded perekonnanimetele selle andmisel, vahetamisel ja muutmisel

- (1) Perekonnanimi võib koosneda:
 - 1) ühest nimest;
 - 2) kahest sidekriipsuga ühendatud nimest käesolevas seaduses sätestatud juhtudel (edaspidi *topeltperekonnanimi*);
 - 3) kuni kolmest lahku kirjutatud nimest käesolevas seaduses sätestatud juhtudel.
- (2) Perekonnanime vahetamisel ja muutmisel võib käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul sidekriipsuga ühendada üksnes ühest nimest koosnevat perekonnanimesid.
- (3) Nimed, mis kirjalpildilt erinevad rahvuse või keele nimetraditsiooni tõttu soo, perekonnaseisu või muu tunnuse poolest, loetakse samaks perekonnanimeks.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud perekonnanime samasuse hindamisel võetakse vajadusel aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse arvamus.

2. peatükk Isikunime andmine

§ 8. Isikunime andmine

Isikunime andmine on lapsele isikunime panemine:

- 1) sünni registreerimisel;
- 2) isaduse omaksvõtul, tuvastamisel või vaidlustamisel;

3) lapsendamisel või lapsendamise kehtetuks tunnistamisel.

§ 9. Sünni registreerimisel isikunime andmine

(1) Sünni registreerimisel antakse lapsele eesnimi ja perekonnanimi vanemate kokkuleppel või ainsa vanema või eestkostja ettepanekul.

(2) Lapse perekonnanimeks antakse:

- 1) ühe vanema perekonnanimi;
- 2) ühe vanema topelt perekonnanimest üks nimi.

(3) Lapsele ei ole lubatud anda vanema topelt perekonnanime, välja arvatud juhul, kui:

- 1) vanem on topelt perekonnanime saanud sünniga;
- 2) mõlemad vanemad kannavad topelt perekonnanime;
- 3) lapse õde või vend kannab vanema topelt perekonnanime.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatust võib teha erandi, kui soovitud nimi vastab lapse vanema kodakondsusriigi õigusele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppe või ettepaneku puudumisel teeb lapsele antava ees- ja perekonnanime ettepaneku kohalik omavalitsus, kelle kohustus on vajadusel täita eestkostja ülesandeid. Kui lapse päritolu ei ole võimalik kindlaks teha, lähtutakse lapsele perekonnanime andmisel käesoleva seaduse § 26 lõikest 2.

(6) Kui lapsele soovitud isikunime kannab rahvastikuregistri andmetel vähemalt üks elav isik, teavitatakse lapsele isikunime andmisel lapse vanemat või eestkostjat sama isikunime kandvate isikute arvust ja vanusest sünniaasta täpsusega.

§ 10. Isaduse omaksvõtul, põlvnemise tuvastamisel või vaidlustamisel perekonnanime andmine

(1) Isaduse omaksvõtul pärast sünni registreerimist võib lapsele anda isa perekonnanime.

(2) Põlvnemise tuvastamise hagi rahuldamisel võib kohus anda lapsele isa perekonnanime.

(3) Põlvnemise vaidlustamise hagi rahuldamisel võib kohus anda lapsele ema perekonnanime.

(4) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka juhul, kui isadus võetakse omaks, põlvnemine või põlvnemise puudumine tuvastatakse täisealise lapse suhtes.

(5) Käesoleva paragrahvi alusel isikunime andmisel lähtutakse käesoleva seaduse §-st 9.

§ 11. Lapsendamisel ja lapsendamise kehtetuks tunnistamisel isikunime andmine

(1) Lapsendamisel võib kohus anda lapsele uue isikunime lähtudes käesoleva seaduse §-st 9.

(2) Lapsendamise kehtetuks tunnistamisel võib kohus anda lapsele lapsendamiseelse isikunime.

3. peatükk Isikunime vahetamine

§ 12. Isikunime vahetamine

Isikunime vahetamine on:

- 1) abielu sõlmimisel abikaasa perekonnanime võtmine või sellest perekonnanimest loobumine abielu lahutamisel või kehtetuks tunnistamisel;
- 2) kooselulepingu sõlmimisel registreeritud elukaaslase perekonnanime võtmine või sellest perekonnanimest loobumine kooselulepingu lõpetamisel või kehtetuks tunnistamisel;
- 3) uue eesnime või soole vastava tunnusega perekonnanime võtmine sooandmete muutmisel.

§ 13. Abielu või kooselulepingu sõlmimisel perekonnanime vahetamine

(1) Abielu või kooselulepingu sõlmimisel võib isik jääda oma perekonnanimega või üks abikaasadest või registreeritud elukaaslastest võib:

- 1) võtta abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime ühiseks perekonnanimeks;
- 2) lisada oma perekonnanime järele sidekriipsuga teise abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime;
- 3) vahetada oma topelt perekonnanimest selle nime, mille ta sai varasemas abielus või registreeritud kooselus, abikaasa või registreeritud elukaaslase üheosalise perekonnanime vastu.

(2) Ühiseks perekonnanimeks ei ole lubatud võtta abikaasa või registreeritud elukaaslase topelt perekonnanime, mis on saadud abielu või kooselulepingu sõlmimise või nime muutmisega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust võib teha erandi, kui soovitud nimi vastab isiku või tema abikaasa või registreeritud elukaaslase kodakondsusriigi õigusele.

§ 14. Abielu lahutamisel ja kooselulepingu lõpetamisel perekonnanime vahetamine

Isik, kes vahetas abielu või kooselulepingu sõlmimisel või kestel perekonnanime nii, et kannab abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime või tema nime sisaldavat topelt perekonnanime, võib abielu lahutamisel või kooselulepingu lõpetamisel perekonnanime vahetada varem kantud perekonnanime vastu.

§ 15. Abielu või kooselulepingu kehtetuks tunnistamisel perekonnanime vahetamine

Abielu või kooselulepingu kehtetuks tunnistamisel võib kohus otsustada perekonnanime vahetamise käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud viisil.

§ 16. Isiku soo andmete muutmisel isikunime vahetamine

(1) Isik, kelle soo andmed rahvastikuregistris muudetakse, võib vahetada kantava eesnime soole vastava eesnimega ja jätta kantavalt perekonnanimelt ära või liita sellele soole vastava tunnuse.

(2) Isik, kelle soo andmed rahvastikuregistris taastatakse, võib vahetada kantava eesnime sooandmete muutmise eel viimati kantud eesnime vastu ja jätta kantavalt perekonnanimelt ära või liita sellele soole vastava tunnuse.

4. peatükk Isikunime muutmine

§ 17. Isikunime muutmine

(1) Isikunime muutmine on isiku soovil isikunime asendamine uue isikunimega käesoleva peatüki alusel.

(2) Isikunime muutmise pädevus on Siseministeeriumil ja järgneval kohaliku omavalitsuse üksuse omavalitsusorganil (edaspidi *pädev kohalik omavalitsus*):

- 1) Jõhvi Vallavalitsus;
- 2) Pärnu Linnavalitsus;
- 3) Tallinna Linnavalitsus;
- 4) Tartu Linnavalitsus.

(3) Isikunime muutmise korra ning täpsemad andmekoosseisud ja tingimused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Pädeva kohaliku omavalitsuse üksusele käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise menetlustoimingute tegemise kui kohaliku omavalitsuse üksuse täidetava riikliku ülesande kulud hüvitatakse kohalikule omavalitsusele riigieelarvest, võttes aluseks eelarveaastale eelnenud aastal tehtud toimingute arvu ning vastava aasta riigieelarves sätestatud ühe toimingu keskmise arvutatud kulu.

§ 18. Isikunime muutmiseks õigustatud isik

(1) Isikunime võib muuta:

- 1) Eesti kodanik;
- 2) Eesti elamisloa või elamisõigusega isik, kes ei ole ühegi riigi kodanik ja kes asus Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole pärast nimetatud kuupäeva lahkunud elama mõnda teise riiki, ning tema järeltulija, kes ei ole ühegi riigi kodanik ja kellele on antud Eesti elamisluba või elamisõigus (edaspidi *Eesti kodakondsuseta isik*);
- 3) Eesti elamisloaga rahvusvahelise kaitse saaja;
- 4) välisriigi kodanik käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud juhtudel.

(2) Isikunime ei või muuta isik, kes on süüdi mõistetud karistusseadustiku §-s 113, 114, 118¹, § 121 lõike 2 punktis 2, § 133 lõikes 2, § 134 lõikes 2, §-s 135, § 141 lõikes 1, lõike 2 punktides 2–7 või lõikes 2¹, § 142 lõikes 1 või lõike 2 punktis 2, § 143 lõike 2 punktis 2 (kehtinud 16.07.2006–22.12.2013), § 143² lõigetes 2–4, §-s 175–179, 184, 185, 187, 199–201, 209–213, § 214, § 217 lõikes 2, §-s 255, 256, 268, 394, 404 või 418 sätestatud süüteo toimepanemise eest ning selle süüteo eest ei ole isiku karistusandmed karistusregistrist kustutatud.

(3) Isikunime ei või muuta isik, kes on süüdi mõistetud karistusseadustiku §-s 89–93, 95–112, § 141 lõike 2 punktis 1, § 141¹ lõike 2 punktis 1, § 142 lõikes 2 (kehtinud 01.09.2002–15.07.2006), § 142 lõike 2 punktis 1 (kehtinud 16.07.2006–22.12.2013), § 143 lõikes 2 (kehtinud 01.09.2002–15.07.2006), § 143 lõike 2 punktis 1 (kehtinud 16.07.2006–22.12.2013), § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-s 143², 144–146, 231–238, 403, 405, 414 või 415 sätestatud süüteo toimepanemise eest. Käesolevas lõikes sätestatud nime muutmise piirang kehtib käesolevas lõikes nimetatud süütegude puhul ka siis, kui karistusandmed on karistusregistrist kustutatud.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikeid 2 ja 3 ei kohaldata isikule, kes on süüteo toime pannud alaealisena.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud piirangut kontrollitakse karistusregistrist. Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud piirangut kontrollitakse karistusregistrist ja selle arhiivist. Päringu tegemisel töödeldakse nime muuta sooviva isiku isikukoodi ning kriminaalkorras karistatuse ja karistusregistri arhiivi kantud andmeid.

(6) Kui isik ei ole õigustatud isikunime muutma, jäetakse tema avaldus läbi vaatamata.

§ 19. Isikunime muutmise avalduse esitamine

(1) Isikunime muutmise avalduse võib esitada isiklikult ja kirjalikult:

- 1) rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas (edaspidi *turvaline veebikeskkond*);
- 2) pädevas kohalikus omavalitsuses kohapeal.

(2) Pädevasse kohalikku omavalitsusse ilmumise asemel võib isik esitada avalduse muu isiku vahendusel, kui:

- 1) välisriigis viibiva isiku isikusamasuse on kontrollinud ning tema isiklikult ja kirjalikult esitatava avalduse on notariaalselt kinnitanud Eesti välisesinduse konsulaarametnik;
- 2) välisriigis viibiva isiku isikusamasuse on kontrollinud ning tema isiklikult ja kirjalikult esitataval avaldusel on allkirja õigsuse kinnitanud välisriigi notar;
- 3) kinnipeetava või vahistatud isiku isikusamasuse on kontrollinud ning tema isiklikult ja kirjalikult esitataval avaldusel on allkirja õigsuse kinnitanud vangla direktor.

(3) Turvalises veebikeskkonnas ei või uue isikunime muutmise avaldust esitada:

- 1) eestkostetava isikunime muutmiseks;
- 2) alaealise isikunime muutmiseks, kui alaealine saab täisealiseks vähem kui 60 päeva pärast;
- 3) käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 3 või 4 nimetatud isik.

(4) Alaealise lapse isikunime muutmise avalduse esitab tema hooldusõiguslik vanem või eestkostja. Piiratud teovõimega täisealise isikunime muutmise avalduse esitab tema eestkostja.

(5) Piiratud teovõimega isiku isikunime muutmise avaldust ei ole lubatud esitada käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud viisil.

(6) Alaealise lapse isikunime muutmiseks saab tema teine hooldusõiguslik vanem anda nõusoleku:

- 1) turvalises veebikeskkonnas, kui isikunime muutmise avaldus on esitatud samas keskkonnas;
- 2) pädevas kohalikus omavalitsuses kohapeal isiklikult ja kirjalikult või digitaalselt allkirjastatuna;
- 3) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud viisil.

§ 20. Isikunime muutmise avaldus

(1) Avalduses esitatakse järgmised andmed:

- 1) nime muuta sooviva isiku kohta käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud andmed;
- 2) soovitud uus isikunimi;
- 3) avaldaja kontaktandmed;
- 4) käesolevas seaduses märgitud juhtudel hooldusõigusliku vanema või eestkostja isikunimi; isikukood, kontaktandmed ja nõusoleku andmed;
- 5) käesolevas seaduses märgitud juhtudel isikunime muutmise põhjus;
- 6) käesolevas seaduses märgitud juhtudel isikunime valiku selgitus;
- 7) nimemuutmist tõendava rahvastikuregistri väljavõtte kättesaamise viis.

(2) Nime muuta sooviva isiku kohta esitatakse avalduses järgmised andmed:

- 1) isikunimi;
- 2) isikukood;
- 3) elukoht;

- 4) rahvus;
- 5) emakeel;
- 6) kõrgeim omandatud haridustase.

(3) Kui piiratud teovõimega isiku isikunime muutmise avalduse esitamiseks pöördatakse Eesti välisesindusse, selgitab piiratud teovõimega isiku arvamuse välja:

- 1) sama välisesinduse konsulaarametnik, kui piiratud teovõimega isik ilmub koos esindajaga samasse välisesindusse;
- 2) avaldust menetlev pädev kohalik omavalitsus, kui piiratud teovõimega isik asub Eestis.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 4–6 nimetatud andmed esitatakse juhul, kui need rahvastikuregistris puuduvad või kui haridustase on võrreldes rahvastikuregistrisse kantuga muutunud. Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 nimetatud andmed tuleb esitada 11-aastase ja vanema alaealise kohta.

§ 21. Isikunime muutmise otsustamine

(1) Käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise otsustab Siseministeerium või pädevas kohalikus omavalitsuses töötav käesoleva seaduse § 22 alusel nime muutmise õiguse saanud pädeva kohaliku omavalitsuse ametnik (edaspidi *perekonnaseisuametnik*).

(2) Isikunime muutmise otsustab perekonnaseisuametnik käesoleva seaduse §-s 24, § 25 punktides 1–3, § 26 lõikes 1, § 28 punktis 1 või §-s 30 sätestatud alusel.

(3) Isikunime muutmise otsustab Siseministeerium automaatselt käesoleva seaduse § 24 ja § 26 lõikes 1 sätestatud alusel, kui on täidetud käesoleva seaduse §-s 23 nimetatud tingimused.

(4) Isikunime muutmise otsustab Siseministeerium, lähtudes isikunimekomisjoni arvamusest:

- 1) käesoleva seaduse § 26 lõikes 2 ja §-s 28 sätestatud alusel;
- 2) kui sama avaldusega soovitakse muuta eesnime ja perekonnanime ning eesnime või perekonnanime muutmise otsustamine on Siseministeeriumi pädevuses;
- 3) kui eesnime või perekonnanime soovitakse muuta korduvalt.

§ 22. Nime muutmise õiguse andmine perekonnaseisuametnikule

(1) Nime muutmise õigusega perekonnaseisuametnikuna tegutsemise õigus antakse perekonnaseisutoimingute seaduses sätestatud korras.

(2) Isikunime muutmise õiguse annab pädeva kohaliku omavalitsuse ametnikule valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud isik perekonnaseisuametnikuna tegutsemise ja isikunime muutmise õigust kinnitava dokumendiga.

§ 23. Isikunime muutmise automaatne otsustamine

(1) Isikunime muutmise võib automaatselt otsustada juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) isikunime muutmise avaldus on esitatud turvalises veebikeskkonnas;
- 2) taotletava perekonnanime saamise õigust saab kontrollida rahvastikuregistrist automaatselt;
- 3) taotletav eesnimi on rahvastikuregistri andmetel kasutusel;
- 4) isikunime ei ole varem muudetud;
- 5) otsuse tegemisel ei ole vaja rakendada kaalutusõigust;
- 6) otsuse tegemisel ei ole vaja välja selgitada alaealise lapse arvamust;

- 7) alaealise lapse isikunime muutmiseks vajalik vanema nõusolek on antud turvalises veebikeskkonnas;
- 8) ei esine käesolevas seaduses sätestatud alust isikunime muutmisest keeldumiseks.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimuste täitmine on automaatse kontrolli käigus tuvastatud, otsustab Siseminister uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise.

§ 24. Eesnime muutmine

(1) Eesnime võib muuta isiku soovil.

(2) Kui isik soovib kanda eesnime, mida rahvastikuregistri andmetel ei kannaks elav isik, on nime muutmise õigusega perekonnaseisuametnikul õigus küsida eesnime valiku kohta selgitust.

(3) Kui eesnime muutmisel soovitakse eesnime, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena, tuleb selleks esitada mõjuv põhjus.

§ 25. Eesnime muutmise keeldumise alused

Eesnime muutmise keeldutakse, kui:

- 1) eesnimi ei vasta käesoleva seaduse §-s 6 sätestatud nõuetele;
- 2) soovitud eesnimi koos perekonnanimega on rahvastikuregistri andmetel elava isiku isikunimi;
- 3) soovitud eesnimi on juurdunud vastassoo eesnimena ja eesnime muutmiseks puudub mõjuv põhjus;
- 4) isiku eesnime on varem muudetud ja eesnime muutmiseks puudub mõjuv põhjus.

§ 26. Perekonnanime muutmine

(1) Perekonnanime võib muuta, kui isik soovib kanda:

- 1) varem kantud perekonnanime;
- 2) otsejoones üleneja sugulase dokumentaalselt tõendatud üheosalist perekonnanime;
- 3) vanema topeltperekonnanime või sellest ühte nime, mille isik oleks võinud saada sünni registreerimisel;
- 4) abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime, mis vastab käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud nõuetele;
- 5) perekonnanime, mille isik oleks võinud saada oma viimases abielus või registreeritud kooselus, mis lõppes abikaasa või registreeritud elukaaslase surmaga;
- 6) abieluelset või registreeritud kooselu eelset viimati kantud perekonnanime liidetuna sidekriipsuga abikaasaga või registreeritud elukaaslasega ühise perekonnanime ette;
- 7) oma perekonnanime ilma rahvastavale vastava soo, perekonnaseisu või muu tunnuse või soovib lisada muukeelsele perekonnanimele soo, perekonnaseisu või muu tunnuse, kui vastava rahvuse või keele nimetraditsioonis perekonnanime selliselt eristatakse;
- 8) oma perekonnanime muu ümberkirjutusreegli kohaselt või perekonnanime keelelise päritolu mõttes lähteriigi ametlikult kehtiva tähetabeli kohaselt.

(2) Isiku perekonnanime võib muuta lõikes 1 nimetatud põhjusel, kui isik soovib kanda vabalt valitud perekonnanime ja perekonnanime muutmiseks on mõjuv põhjus.

§ 27. Perekonnanime muutmise piirangud

(1) Alaealise lapse perekonnanime ei või muuta, kui selle tulemusel ei kannaks laps kummagi vanema perekonnanime, välja arvatud juhul, kui perekonnanime muudetakse käesoleva seaduse § 26 lõike 1 punkti 4 alusel.

(2) Käesoleva peatüki alusel ei anta perekonnanime, mis on vanas kirjaviisis ja mida rahvastikuregistri andmetel ei ole kantud perekonnanimena pärast 1940. aastat.

(3) Käesoleva seaduse § 26 lõike 2 alusel ei anta perekonnanimeks nime, mis on:

- 1) rahvastikuregistri andmetel elava isiku perekonnanimi, arvestades § 7 lõiget 3;
- 2) rahvastikuregistri andmetel rohkem kui 30 elava isiku eesnimi;
- 3) rohkem kui ühest nimest koosnev;
- 4) vastuolus eesti kirjakeele normis sätestatud eesti õigekirjutusreeglitega;
- 5) tähenduse tõttu vastuolus heade kommetega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 4 märgitud piirangust võib teha erandi, kui isikul on põlvnemise tõttu seos muu rahvuse või keele nimetraditsiooniga ning soovitud perekonnanimi vastab sellele.

§ 28. Perekonnanime muutmise keeldumise alused

Perekonnanime muutmise keeldutakse, kui:

- 1) esineb käesoleva seaduse §-s 27 sätestatud piirang;
- 2) käesoleva seaduse § 26 lõike 2 alusel perekonnanime muutmiseks puudub mõjuv põhjus;
- 3) isiku perekonnanime on varem muudetud ja perekonnanime muutmiseks puudub mõjuv põhjus.

§ 29. Isikunime korduv muutmine

(1) Isik saab eesnime või perekonnanime muuta üks kord. Eesnime või perekonnanime muudetakse rohkem kui üks kord vaid mõjuval põhjusel.

(2) Isikunime muutmist ei loeta korduvaks juhul, kui isikule antakse tagasi ees- või perekonnanime muutmisele vahetult eelnenud nimi.

§ 30. Välisriigi kodaniku isikunime muutmine ja muutmise keeldumine

(1) Välisriigi kodanik võib eesnime muuta, kui tema kodakondsusriik ei tunnusta isikule Eestis sünni registreerimisel antud eesnime.

(2) Välisriigi kodanik võib perekonnanime muuta, kui tema kodakondsusriik ei tunnusta:

- 1) Eestis sünni registreerimisel antud perekonnanime;
- 2) Eestis abielu või kooselulepingu sõlmimisel vahetatud perekonnanime;
- 3) Eestis abielu lahutamisel või kooselulepingu lõpetamisel vahetatud perekonnanime.

(3) Sünni registreerimisel antud perekonnanime muutmisel antakse välisriigi kodanikule tema kodakondsusriigi õigusele vastav perekonnanimi.

(4) Abielu või kooselulepingu sõlmimisel, abielu lahutamisel või kooselulepingu lõpetamisel vahetatud perekonnanime muutmisel antakse välisriigi kodanikule sündmuse toimumise eel vahetult kantud perekonnanimi.

(5) Välisriigi kodanik võib eesnime või perekonnanime muuta, kui tema kodakondsusriik ei tunnusta Eestis sooandmete muutmisel vahetatud eesnime või perekonnanime, andes isikule sooandmete muutmise eel vahetult kantud eesnime või perekonnanime.

(6) Käesoleva paragrahvi alusel võib välisriigi kodanik esitada eesnime või perekonnanime muutmise avalduse kuue kuu jooksul alates Eestis perekonnaseisutoimingu tegemisest.

(7) Välisriigi kodaniku isikunime muutmisest keeldutakse, kui ei ole tõendatud, et tema kodakondsusriik ei tunnusta Eestis perekonnaseisutoiminguga saadud nime.

§ 31. Riigilõiv isikunime muutmisel

Käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

§ 32. Isikunime muutmise jõustumine ja isikunime muutmist tõendav dokument

(1) Isikunime muutmise otsus jõustub ja isikunimi loetakse muudetuks, kui andmed nime muutmise kohta on rahvastikuregistrisse kantud.

(2) Isikunime muutmist tõendatakse rahvastikuregistri väljavõttega.

(3) Esmase rahvastikuregistri väljavõtte väljastab pädev kohalik omavalitsus tasuta pärast otsuse jõustumist. Iga järgnev rahvastikuregistri väljavõte väljastatakse rahvastikuregistri seaduses sätestatud korras.

(4) Isikunime muutmise otsus on kättesaadav rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas.

5. peatükk

Isikunime kohaldamine, ümberkirjutamine ja korrastamine

§ 33. Isikunime kohaldamine ja ümberkirjutamine

(1) Isikunime kohaldamine on välisriigis väljaantud dokumendilt isikunime kandmine dokumenti või andmekogusse Eestis avalikku ülesannet täitva asutuse poolt.

(2) Isikunime kohaldatakse muutmata kujul, kui välisriigi dokumendis kasutatakse ladina tähti.

(3) Erisusena käesoleva paragrahvi lõikest 2 tuleb välisriigi dokumendil oleva isikunime kohaldamisel:

1) jätta välja nime osad, mis ei väljenda kantavat eesnime või perekonnanime, nagu tiitlid, aunimetused, kirjavahemärgid, numbrid;

2) jätta välja nimed, mida dokumendi välja andnud riigi reeglite kohaselt tohib kasutada, kuid mis ei ole isiku ametlikud nimed;

3) lugeda nimi, mis ei ole eesnime ega perekonnanime osa, eesnime osaks ja lisada eesnime järele, kui dokumendi välja andnud riigis ei ole sätestatud teisiti.

(4) Välisriigi dokumendil olev mitteladina tähestikus kirjutatud isikunimi kirjutatakse ümber eesti-ladina tähestiku tähtedega, järgides ümberkirjutusreegleid. Isiku taotlusel võib isikunime ümberkirjutamisel kasutada isikunime keelilise päritolu mõttes lähteriigis ametlikult kehtivat tähetabelit.

(5) Mitteladina tähestiku tähtedega kirjutatud isikunime kohaldamise, osalise kohaldamise ja ümberkirjutamise täpsemad reeglid kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(6) Isikunime ümberkirjutamisel kohaldatava isikunime keelelise päritolu mõttes lähteriigis ametlikult kehtiva tähetabeli võib heaks kiita valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(7) Isikunimede kohaldamisel ja ümberkirjutamisel võetakse vajadusel aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse arvamus.

§ 34. Rahvastikuregistrisse kantud isikunime korrastamine

(1) Kui rahvastikuregistri andmesubjekti isikunimi on välisriigis muutunud, on isik kohustatud rahvastikuregistrisse kantud isikunime korrastamiseks esitama esimesel võimalusel alates nime muutumisest perekonnaseisutoiminguid tegevale kohalikule omavalitsusele või Eesti välisesindusele nime muutumist tõendava dokumendi.

(2) Kui rahvastikuregistri andmesubjekti isikunimi on välisriigis muutunud, kantakse see rahvastikuregistrisse:

- 1) välisriigi perekonnaseisudokumendi või kooselulepingu alusel;
- 2) välisriigi nimemuutmist tõendava dokumendi alusel;
- 3) välisriigi kohtulahendi alusel;
- 4) välisriigi isikut tõendava dokumendi alusel, kui nime ei ole muudetud käesoleva lõike punktide 1 ja 2 kohaselt.

(3) Kui isiku, kes ei ole rahvastikuregistri andmesubjekt, isikunimest tuleb lähtuda avaliku ülesande täitmisel ning tema isikunimi on välisriigis muutunud, kantakse tema isikunimi rahvastikuregistrisse välisriigi isikut tõendava dokumendi alusel.

(4) Kui abielu või kooselulepingu sõlminud välisriigi õiguse kohaselt on isikul õigus kanda abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime ilma, et see oleks märgitud abielu või kooselulepingu dokumendile, võib perekonnaseisutoiminguid tegev kohalik omavalitsus või Eesti välisesindus kanda rahvastikuregistrisse Eesti kodaniku või Eesti kodakondsuseta isiku taotluse ja abielu või kooselulepingu sõlmimist tõendava dokumendi alusel isiku perekonnanimeks tema abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime. Isik võib taotluse esitada abielu või kooselulepingu sõlmimisest kuni uue Eesti isikut tõendava dokumendi väljastamiseni isikut tõendavate dokumentide seaduse alusel.

(5) Kui välisriigis perekonnasündmuse registreerimisel on Eesti kodaniku või Eesti kodakondsuseta isiku isikunime kirjapilt muutunud dokumendi koostanud riigi keele tõttu, võib perekonnaseisutoiminguid tegev kohalik omavalitsus või Eesti välisesindus isiku taotluse alusel kanda isikunime rahvastikuregistrisse muutumise eelse kirjapildiga.

6. peatükk

Isikunimekomisjon ja nimeteaduslik usaldusasutus

§ 35. Isikunimekomisjon

(1) Valdkonna eest vastutav minister moodustab ministeeriumi valitsemisalasse käskkirjaga seitsme kuni üheksa liikmega nõuandva isikunimekomisjoni, nimetab selle esimehe ja liikmed, määrab ülesanded ning töökorra.

(2) Isikunimekomisjon täidab järgmisi ülesandeid:

- 1) annab arvamusi isikunime muutmise otsustamisel ja muudes nimetoimingutes;
- 2) annab arvamusi nimetoimingute vaidlustamise korral;
- 3) teeb ettepanekuid nimetoiminguid reguleerivate õigusaktide muutmiseks;
- 4) täidab teisi talle käskkirjaga pandud ülesandeid.

(3) Isikunimekomisjonil on õigus oma ülesannete täitmiseks:

- 1) saada nimeteaduslikult usaldusasutuselt eksperdihinnanguid isikunime teemal;
- 2) saada nimetoimingute küsimustes riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutustelt teavet käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ülesannete täitmiseks.

§ 36. Nimeteaduslik usaldusasutus

(1) Nimeteaduslik usaldusasutus on Eesti Keele Instituut.

(2) Nimeteaduslik usaldusasutus täidab järgmisi ülesandeid:

- 1) annab isikunimede kohta arvamusi ja eksperdihinnanguid;
- 2) nõustab nimetoiminguid tegevaid asutusi, annab nende taotlusel arvamusi ning hindab isikunime vastavust käesoleva seaduse nõuetele ja eesti nimetraditsioonile;
- 3) teeb ettepanekuid nimetoiminguid reguleerivate õigusaktide muutmiseks.

7. peatükk Järelevalve ja vaidlustamine

§ 37. Haldusjärelevalve tegemine nimetoimingute üle

Haldusjärelevalvet käesoleva seaduse ning selle alusel antud õigusaktide järgimise ja tegevuse otstarbekuse üle teeb Siseministeerium.

§ 38. Vaidlustamine

(1) Isik, kes leiab, et nimetoiminguga või selle tegemisest keeldumisega või antud haldusaktiga on rikutud tema õigusi, võib esitada vaide Siseministeeriumile või kaebuse halduskohtule.

(2) Siseministeerium lahendab vaide 30 päeva jooksul vaide esitamisest arvates.

8. peatükk Rakendussätted

§ 39. Seaduse rakendamine

Isikunime muutmine loetakse korduvaks käesoleva seaduse § 29 tähenduses, kui isikunime on eelnevalt muudetud alates 2005. aasta 31. märtsist, välja arvatud juhul, kui isik oli nime muutmise hetkel alaealine.

§ 40. Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud avalduste menetlemine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud ja lahendamata nimemuutmise avaldused lahendatakse käesoleva seaduse alusel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata juhul, kui avalduse esitamise ajal kehtinud nimeseadus oli isikule soodsam ja isik taotleb, et otsus tehtaks avalduse esitamise ajal kehtinud nimeseaduse alusel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõiget 2 ei kohaldata käesoleva seaduse § 18 lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikutele.

§ 41. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5 lõiget 2 täiendatakse punktiga 10 järgmises sõnastuses:

„10) käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktis 21 nimetatud seaduses sätestatud menetluse läbiviimisel.“;

2) paragrahvi 20 lõiget 1 täiendatakse punktiga 21 järgmises sõnastuses:

„21) Siseministeeriumil ja isikunimeseaduse § 21 lõikes 1 nimetatud ametnikul isikunimeseaduses sätestatud eesnime, perekonnanime või isikunime muutmise menetluse läbiviimiseks.“;

3) paragrahvi 23 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „isikud,“ tekstiosaga „isikunimeseaduses sätestatud eesnime, perekonnanime või isikunime muutmise menetluse läbiviijad isikunimeseaduse § 18 lõigetes 2 ja 3 sätestatud piirangu kontrollimiseks,“.

§ 42. Keeleseaduse muutmine

Keeleseaduse § 20 lõigetes 2 ja 4 ning § 21 lõikes 1 asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes.

§ 43. Kooseluseaduse muutmine

Kooseluseaduse § 19 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõna „nimeseaduse“ sõnaga „isikunimeseaduse“.

§ 44. Nimeseaduse kehtetuks tunnistamine

Nimeseadus (RT I 2005, 1, 1) tunnistatakse kehtetuks.

§ 45. Perekonnaseisutoimingute seaduse muutmine

Perekonnaseisutoimingute seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 11 lõikes 1 ja § 48 lõike 1 punktis 2 asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes;

2) paragrahvi 49¹ lõike 2 punktis 2 asendatakse tekstiosa „nimeseaduse §-s 15“ tekstiosaga „isikunimeseaduse §-s 16“.

§ 46. Rahvastikuregistri seaduse muutmine

Rahvastikuregistri seaduse § 2 lõikes 3, § 7 tekstis, § 21 lõike 1 punktis 1 ja § 24 tekstis asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes.

§ 47. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 7 lõikes 4 ja seaduse 17. peatüki 1. jao 2. jaotise pealkirjas asendatakse sõna „nimeseaduse“ sõnaga „isikunimeseaduse“;
- 2) paragrahv 48 tunnistatakse kehtetuks;
- 3) paragrahv 262 tunnistatakse kehtetuks;
- 4) paragrahv 341 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 341. Isikunime muutmise avalduse läbivaatamine

- (1) Eesnime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 200 eurot.
- (2) Perekonnanime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 200 eurot.“.

§ 48. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2027. aasta 1. detsembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2026

Algatab Vabariigi Valitsus 2026